

TRGOVSKI LIST

ČASOPIS ZA TRGOVINO, INDUSTRIJO

Licejska knjiznica
Ljubljana.

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani, Gradšče štev. 17/A. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri čokovnem uradu v Ljubljani 11.953. — Številka telefona 559.
Naročnina za ozemlje SHS: letna K 150, za pol leta K 95, za četr leta K 50, mesečno K 20, za tuzemstva mesečno K 10 več. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO IV.

LJUBLJANA, dne 16. aprila 1921.

STEV. 32.

Trgovski shod v Mariboru.

Dne 17. aprila se vrši v Mariboru Trgovski shod, na katerem bo organizirano slovensko trgovstvo široki javnosti povedalo svoj program ter bo vladi predložilo svoje stanovske in gospodarske zahteve. Lansko leto spomladni je bila po daljšem organizatoričnem trudu nekaterih požrtvovalnih oseb oživotvorjena zveza trgovskih gremijev in zadrug v Sloveniji, ki predstavlja končno točko naše trgovske stanovske organizacije. V zvezi z ustanovnim občnim zborom zveze se je vršil v Ljubljani drugi vseslovenski trgovski shod, ki je krasno uspel in jasno pokazal stanovsko solidarnost trgovstva. V tedanji dobi je bilo to nujno potrebno, ker sta javnost in vlada stali trgovskemu stanu sovražno nasproti, vsled nepoznanja razmer, ki so zanesle v trgovske vrste nebroj nepoklicanih elementov ter stanu povzročile mnogo nezaslužene krivice. Medtem so se razmere že v precejšnji meri ustalile, in je proces ozdravljenja vidno napredoval. Na dan, ko zveza trgovskih gremijev in zadrug zopet sklicuje trgovski shod v drugem največjem slovenskem mestu Mariboru, se nam rodi nebroj misli in hočemo povedati, kar nam je najbolj pri srcu.

Na mariborski trgovski shod so vabljeni tudi stanovski tovariši iz sosednjih pokrajin Jugoslavije; bratje Srbi in Hrvatje. Trgovski stan je bil od nekdanj nosilec narodne misli in bomo tudi v Mariboru na ves glas osvedočili svoje narodno edinstvo. V revolucionarni dobi vojne likvidacije bomo vsem onim, ki preko Jugoslavije in magari na njenih razvalinah hočejo uresničiti svoje politične cilje, odločno povedali, da se iskreno pripoznavamo k narodnemu edinstvu in da pozdravljamo vsa stremjenja, ki imajo namen, jugoslovensko narodno misel zanesti v široke vrste. Kljub vsem neprilikam današnje državne uprave vstrajamo zvesto na načelu, da je treba konsolidacijo države z

vsemi silami in tudi z žrtvami podpirati, ker je še mnogo reakcionarstva v Jugoslaviji in misel narodnega edinstva spričo mnogih narodnih sovražnikov le polagoma pronica.

V svoji ožji domovini, v slovenskih pokrajinah moramo poglobiti stanovsko organizacijo. Tekom prvega leta svojega obstoja je zveza trgovskih gremijev in zadrug razvila prav živahno delovanje in je sodelovala pri vseh važnih izpremembah gospodarske zakonodaje. — Poročilo zveznega odbora nam živo predočuje trnjevo pot pri ureditvi prometnih, carinskih in davčnih vprašanj. Ako zveza ni mogla učinkovitejše nastopiti, moramo to knjižiti na račun četnih težav in, odkrito priznajmo, na račun pomanjkanja gnotne in moralne opore pri nekaterih pokrajinskih gremijih. Na deželi je treba še mnogo organizatoričnega in prosvetnega dela, da bo sleherni trgovec uvidel živo potrebo trgovske solidarnosti v stanovskih in skupnih gospodarskih zadevah. Ko vidimo vse druge stanove, kako se sklepajo njihove vrste in s kakšno vnemo vodijo svoj interesni boj, tudi trgovci ne smemo zaostati, ker bo drugače razvoj šel preko nas. Ta zavest mora v večji meri napredovati in postati iskreno prepričanje nas vseh.

Kajti na tem fundamentu šele zadbimo tisto moralno oporo, ki jo naš organizirani stan potrebuje, da more v pravični konkurenci stopiti drugim stanovom nasproti. Kdo se ne spominja časov, ko je naša deželna vlada preko naših upravičenih ugovorov na ljubo konzumentu statuirala naredbe, ki so bile za naš stan ponižujoče in so bile poleg tega udarec v vodo. Da je bila naša stanovska organizacija v tedanji dobi močnejša, ne bi bilo prišlo do omenjenih šikan. In kar je glavno, ne smemo pustiti političnega življenja v nemar. Pred dvema leti se je začelo naše domače politično življenje kretati v nove smeri. Od vseh strani pa so se začele parole, naj se stanovi sami zastopajo in je treba zlomiti moč vladajočih političnih strank. Jedro tega gibanja je bilo zdravo, toda za

njegov uspeh je bila predvsem potrebna krepka, v zadnjo vas segajoča organizacija. Videli smo, kako se je kmetijski stan v veliki meri iznebil svojih prejšnjih političnih glasnikov in je v zavesti svoje številne gospodarske sile pogumno sam stopil v politično arena. Videli smo slično gibanje v obrtnem stanu, ki je tudi zavzelo precejšen obseg in se še vnaprej krepko vzdržuje. Takrat so mnogi zastopniki trgovskega stanu zahtevali, naj zadbijo gremijalne organizacije svojo izrazito politično misijo. Ako bi bila v tedanjem času stanovska organizacija že močnejša in bi mogla pokazati tudi na daljšo tradicijo, bi naslikani proces dozorel v mnogo večji meri. V danih razmerah pa smo morali, računajoč z dejanskim stanjem moči, opustiti misel politične emancipacije in smo smatrali za najprimernejše, trgovski stan napram našim političnim strankam zastopati z vsem povdorkom, in smo pri tem imeli zadovoljive uspehe, ker so stranke po naših navodilih v veliki meri revidirale svoj politični program. Vsa ta najnovejša zgodovina nam mora predočiti potrebo krepke stanovske organizacije. Pri tem mora postati naš list zares glasilo vsega trgovstva, ki bo združeval vse naše duševne sile in bo delal gaz uresničenju naših stanovskih in gospodarskih zahtev.

Krepka trgovska organizacija, ki naj jo pokaže nedeljska mariborska manifestacija, ima rešiti tudi važne, strogo gospodarske naloge. Smo v nevarnosti, da nas zaslužni tuji kapital, proti kateremu moramo nastopiti z združenim odporom. V novi domovini je slovensko trgovstvo prevzelo nove dolžnosti, kajti vsa velika trgovina, ki se je v bivši monarhiji vršila potom dunajskega in tržaškega posredovanja, mora zdaj preiti v naše roke, ako nočemo, da bo inozemstvo imelo našo usodo v rokah. V ta namen pa je treba združiti sile in se živahno udeleževati vseh akcij, ki stremijo za tem ciljem, kar bo najlažje izvesti v okviru gremijalnih organizacij s krepko propagando in z buditvijo zmisla za novo orientacijo.

Vse to nam mora biti pred očmi, ko bomo v nedeljo v Mariboru manifestirali za svoje pravice. Poročevalci shoda nam bodo podali živo sliko našega položaja in naših zahtev. Slišali bomo stališče trgovstva pri reviziji avtonomne carinske tarife in pri sklepanju trgovinskih pogodb, stavili bomo svoje zahteve glede ureditve prometa, v specialnih referatih bomo čuli o vzrokih propadanja vinske trgovine ter o trgovskem in prometnem pomenu Maribora, čegar gostoljubnost bomo uživali; videli bomo, na kakšni razvojni stopinji je prosvetno delo med trgovstvom v časopisju, v šolah, strokovnih in gospodarskih organizacijah, zavzeli bomo stališče napram združništvu, nadalje napram hibam sedanjega obdavčenja ter izjednačenju trgovske in obrtne zakonodaje. Ta obširni dnevni red shoda in njegove resolucije tvorijo naš stanovski in gospodarski program, za katerega uresničenje bomo zastavili vse svoje sile napram strankam in vladi. Ideja trgovske stanovske skupnosti brzo napreduje in bo našla najlepši izraz na Trgovskem shodu v Mariboru. Kličemo vsem udeležnikom, posebno bratom Srbom in Hrvatom, iskreno dobrodošlico in želimo, da poteče nedeljska manifestacija tako sijajno in uspešno, kot lanski vseslovenski trgovski shod v Ljubljani.

Obznana.

V ustavotvorni skupščini je minister Drašković podal izjavo o merah, ki jih je Vesnićeva vlada koncem lanskega leta ukrenila, da prepreči razvoj prevratnega gibanja v državi. Po vladnih informacijah je tedaj protidržavno komunistično rovarjenje v Jugoslaviji zavzelo tak obseg, da je bilo potrebno z energično roko in magari preko pooblastila pisane postave ustaviti strupeni tok. Ministrova izjava je skupščini prav resno predočila usodnost tedanjih dni. Na podlagi dokumentov je minister dokazal, da je navidezno razredno gibanje komunistov v res-

Ivan Burger, usnjarski strokovnjak v ministrstvu za trgovino in industrijo:

Naša usnjarska industrija.

(Nadaljevanje.)

Pod isto številko navaja zagrebška trg. zbornica, da »ovdašnja tvornica kože, glavni konsumat ove robe u Hrvatski, preradi na godinu ca 200.000 kom. govedjih, 300.000 telejih i oko 50.000 konjskih koža«. Ker pa še do danes nisem videl poročila od te tvornice na ministrstvo trgovine, kakršnega so lansko leto poslale tovarne — izgovarjala se je, da spada pod bana; upliv tujcev v Hrvatski — ne morem kalkulariti. Direktor te tovarne je izjavil privatno g. dr. Lazareviću iz imen. ministrstva, da izdeluje ta tvornica tedenjsko 4000 govedjih (letno 208.000), 2000—2500 kipsov (104—129.000), 800 bivolov (41.600), 6000—9000 telečjih kož (letno 312—469.000).

Delavci te tovarne niso smeli biti pred vojno organizirani. Ker pa manjka ti tvornici kož, so nastale na Hrvatskem tudi druge tvrdke, deloma tudi zaradi tega, ker kupujejo sirovo kožo

srbski opančarji, glavno pa za to, ker je hotela zagrebška tovarna uničiti interno konkurenco, dala je bila razglasiti po leti 1920., da plača sirovo kožo po K 50—56 mesto taktatne cene K 32. G. Jakil v Karlovcu izdeluje letno 7900 vaches-podplatov ter preureja sedaj svojo tovarno za box. Osiješka tovarna, vstanovljena l. 1919., izdeluje letno 24.000 kosov podplata, ker pravi, da ima 4000 komadov za dva meseca na razpoloženje; ista je imela že za prvo leto svojega obstoja lep dobiček po notici v listih o glavni skupščini. G. Novak, Zemun, nekdanji intendant, rodom Čeh, je začel l. 1919. z izdelovanjem usnja s kapitalom K 800.000. Iz ministrskega sestavka imen naših tovarov sem dobil še sledeča imena: Bakarčić & Simonjić, Reka, H. Schnabel, Sisek, Grgurović, Krapina, Haložan, Varaždin, od katerih je prva dosti velika. Ista je pošiljala svoje izdelke po vsi Kranjski, dokler se niso povspele domače tvrdke na zmožnost konkurence. Razveseljivo je dejstvo, da se je začelo izdelovati v Karlovcu kože za fino usnje in za rokavice (baron Rukavina).

Malih usnjarev nima Hrvatska mnogo; oni izdelujejo kože na primi-

tiven način z roko, a njihovi izdelki so dosti dobri.

Po prevratu so se začele v Hrvatski zidati čevljarske tovarne, na pr. v Zagrebu. Hrvatski seljak nosi po pretežni večini opanke iz izdelane kože, ki so med seboj zelo različni po svoji obliki. V Slavoniji sličijo rumunjskemu opanku, ozir. eni vrsti srbskih — kapičarjev, ki imajo od spredaj črne kapice iz goveje, svinjske, med vojno tudi kozje kože, a imajo za razliko med srbskimi, še en podplat in nastavek na peti. Za opančni podplat, nekako srednje vrste med jermen in podlogo (Brandsohle), samo, da mora biti opančnik v sredi še malo živ, toda vseeno mehak, ker se šiva na roke in se mora oprijemati noge, so najprikladnejše kože od 18—40 kg.

Vsa Hrvatska nima ene tovarne za izdelavo ovčjih in kozjih kož, bilo to kakor box, imited, chevreau za čevlje ali za galanterijo. Zagrebška tovarna je bila začela koncem l. 1919. predelovati te kože, a je izdelala samo eno partijo. Najbrže je bil temu vzrok ta, da niso se mogle njene mašine — tovarna je napravljena za podplat in telečji box — upotrebiti za te

nežne kože, ker so premočne in trgajo take kože, kože mogoče niso bile zadostno presortirane, nego se je vzelo grobe, male hrvatske, a tudi se niso razumeli na izdelavo istih, ki je dosti različna od boxa. Enako ni v Hrvatski tovarne za klej, a se že gradi. Da nihče ne predeluje v večjem stilu kožuhovine, niti ovčjih in jančkovih kož za kožuhe in krzno, kakršne industrije nimamo v vsej državi, je žalosten fakt.

Razveseljivo je dejstvo, da je stranska panoga naše industrije, ekstrakcija tanina, tako lepo razvita v Hrvatski; na žalost so vse te tovarne v tujih rokah. Nankin in Varyn so že upotrebljevali l. 1803. v Slavoniji hrastove korenine za izvadek čreslovine. Tovarne tanina: Dunajsko društvo, Dvor, Rujevački Baština in del. društ. H. Schnabel, Sisek mi niso znane; zadnja je filijala dunajske usnjarske tvrdke, ki je pošiljala hrastov les tudi v Tržič (Monfalcone) na Goriško, kjer je istega v tamkajšnji svoji tovarni ekstrahirala. (Leta 1915 jaz nastopiti v isti službi ni bilo vojnega »p. v.«)

(Dalje prihodnji.)

nici prekoračilo meje dopustne jugoslovenske državne politike ter je zadržalo naravnost protidržavni revolucionarni značaj s tem, da so se prvatni emisarji vrinili v državni aparat sam ter so v železniški, poštni in brzojavni upravi razpletli svoje mreže. Celó v jugoslovenski vojski so poskušali zanetiti protidržavno gibanje. Čuli smo, kako je potekala komunistična nit preko jugoslovenskih državna mej v sosedne države in celo v Moskvo. Po navodilu inozemskih učencikov in z njihovo gmočno podporo so poskušali naši komunisti zadeti Jugoslavijo v srce. Slišali smo tudi podrobnosti o moralni kvaliteti posameznih udeležencev in smo videli, da je bilo mnogo plevela med njimi. V Sloveniji ta razkrojilni proces ni dozorel tako daleč, tembolj pa v Srbiji in posebno v njenih južnih pokrajinah, kjer se je agitacija posluževala naravnost nasilja ter je bila v najožji zvezi z bolgarskimi sodrugi. Vlada je v tedanjim kritičnih dneh posegla po radikalnem sredstvu in je podelila političnim oblastvom dalekosežno oblast, da po svoji najboljši vesti in samo v varstvo državnih interesov posameznim narodnim izdajcem preprečijo njihovo pogubno delovanje. Bil je to korak, za katerega se je vlada brezdvomno nerada odločila, ker je s tem svojim upravnim uradnikom položila v roke oblast, ki lahko postane šiba tudi za lojalne državljane, ako okrajni glavari ni na svojem mestu. Pravni čut nas vseh je bil takrat ranjen, ker smo videli, da je velevažna državljanska svoboda stavljena v nevarne okove obznane, posebno v Sloveniji, kjer vsled svojih precej urejenih razmer nismo imeli pravega razumevanja za resnost položaja. Ker za nas vse mora biti fundamentalno načelo, naj v pravni državi redna sodišča odločujejo o teh stvareh in naj administracija bo od njih kar najbolj oddaljena.

Pri debati o obznani se je pokazalo, da so malone vse stranke, celo one, ki ne nosijo odgovornosti vladne politike, odobrile tedanji vladni korak. Izvajanja ministra Draškovića so bila tako tehtna ter je vlada mogla predložiti toliko obtežilnega materijala, da so se stranke zedinile v mnenju, da je treba v usodnem trenutku žrtvovati tudi dragoceno ustavno garancijo ter si naprtiti odij reakcionarnosti. Stranke, ki vodijo boj proti sedanji vladi, so pritrile ministru Draškoviću, ker se niso mogle podvreči sumnji, da jim najvišji državni interesi niso sveti. V Sloveniji je dvoje političnih glasil obsodilo korak Vesničeve vlade. Pri tem so nas izvajanja glasila, ki zastopa drugače krepko nacionalno politiko, precej osupnila ter smo jih končno vknjžili na račun neodgovornih njegovih pristašev, ker narodno-socialna stranka v ustavotvorni skupščini ne pride v poštev. Čitali smo namreč primer o slaboglasnih lettres de cachet iz francoske predrevolucijske dobe, ko je bil vsak zares patriotično in socialno čuteč človek venomer v nevarnosti, da ga vsled njegovega poštenega prepričanja vržejo v temno ječo. Ali takrat je bilo francosko narodno edinstvo že zdavnaj dopolnjeno in pripravljalo se je v okviru Francije krvavi ples revolucije in obračun s kraljevimi in plemiškimi tlačitelji. Domovina kot taka ni bila v neposredni nevarnosti in je to dokazal razvojni dogodkov. To pot pa mislimo, da je bila nevarnost večja, ker svoje narodno edinstvo šele s trudom gradimo ter je komunistično gibanje, kot je iz podnešenih dokazov razvidno, pretilo upropastiti državo. Z obznano vlada ni hotela zatreti poštenega prepričanja, ampak izdajalsko protidržavno rovarjenje. Vendar menda omenjena izvajanja niso tako resno mišljena, ker v isti sapi priznavajo državo in pa zahtevajo svobodo misli. Vse to tudi vsi drugi zahtevamo od vlade, ali ne najdemo druge rešitve tega bridko resnega vprašanja, in tudi narodno socialno glasilo ni povedalo, kako si praktično zamišlja osiguranje države, kadar je ogrožena. Debata v ustavotvorni skupščini je pokazala, da je ideja narodnega edinstva že pognala globoke koreni-

ne, ker so celo stranke, ki niso odgovorne za vladno politiko, odobrile odredbe proti boljševizmu.

Vabilo

na

Trgovski shod v Mariboru

ki se vrši

v nedeljo 17. aprila ob 9. uri dop. v dvorani pivovarne Götz.

DNEVNI RED:

- 1.) Stališče trgovstva pri reviziji avtonomne carinske tarife in sklepanju trgovskih pogodb, poroča I. Mohorič.
- 2.) Neurejenost prometa, poroča Ivan Kejžar.
- 3.) Maribor, kot trgovsko in prometnokrižišče, poroča V. Weixel.
- 4.) Propadanje vinske trgovine in njeni vzroki, poroča Franc Čuček.
- 5.) Prosvečno delo med trgovstvom v časopisu, šolah, strokovnih in gospodarskih organizacijah, poroča Fran Zelenik.
- 6.) Razmerje trgovine z združništvom, poroča Fran Golob.
- 7.) Hibe sedanjega obdavčenja, poroča dr. Sernec.
- 8.) Izjednačenje trgovske in obrtne zakonodaje, poroča Ivan Jelačin.

Po shodu se vrši popoldan skupni izlet v Falo. Zvečer se vrši na to družabni večer z vojaškim koncertom v Götzovi dvorani. Zveza trgovskih gremijev in zadrug vabi vse trgovstvo, da se polnoštevilno udeleži mariborskega trgovskega shoda, na katerem bo začrtan program nadaljnjega strokovnega dela slovenskega trgovstva.

Poslovno poročilo Zveze gremijev za leto 1920.

(Nadaljevanje.)

Posebno intenzivno se je Zveza bavila z davčnimi naredbami, ki jih je prinesel finančni zakon za tekoče leto 1920-21. Bili so to na vse strani novi direktni davki, povišanje obstoječih davkov s kronskih na dinarske postavke in davek na vojne dobičke, dalje cela vrsta novih in povišanih indirektnih (trošarinskih) davkov, ki so vsled svoje pretiranosti v živo zadeli večino trgovskih strok. K vsem tem pa se je še pridružila vladina namera, da prevzame monopolna uprava najvažnejše špecerijske predmete, namreč: sol, vžgalice, cigaretni papir in sladkor popolnoma v lastno režijo in, da bo vsakemu privatnemu trgovcu uvoz teh predmetov prepovedan.

Kot najvažnejši novi davek je bil vpeljan s finančnim zakonom davek na poslovni promet in sicer prvotno v obliki 1 odstotka od vsake prodaje blaga. Trgovstvo naj bi bilo z njim najbolj prizadeto, ker se je ves kmetijski stan, ki tvori 80 odstotkov vsega prebivalstva naše kraljevine, in močno razvito zadrugarstvo od plačevanja tega davka iz političnih razlogov oprostilo.

Zveza je že v maju poslala finančnemu ministru spomenico glede ponovnega pobiranja davkov na vojne dobičke za vsa vojna leta nazaj in prosila, da bi se odmera ublažila, vendar je dosegla le delni uspeh, da se je lestvica odmere nekoliko znižala. Z ozirom na nova finančna bremena pa je sklicala zveza dne 26. septembra 1920 mnogoštevilno obiskan javen trgovski shod v Mestnem domu v Ljubljani, kjer je v obširni spomenici, ki je bila na shodu enoglasno sprejeta, pojasnila položaj, ki je vsled novih davkov za konzumenta neizogibno nastal. Finančno ministristvo je pod pritiskom protestov iz vseh trgovskih organizacij sklicalo na 10. oktobra 1920 davčno anketo, na kateri sta slovensko trgovstvo zastopala gd. zvezin načelnik Ivan Jelačin ml. in tajnik Ivan Mohorič.

Ministrstvo je argumentiralo svoje zahteve po novih dohodkih z

dvomilijardnim deficitom prvega proračunskega leta 1919-1920, češ, da se da le z energičnim povišanjem državnih dohodkov spraviti državne finance zopet nekoliko v ravnotežje. V tej situaciji se je šlo zastopnikom trgovstva predvsem za to, da se najde kolikor mogoče enostavna formula pobiranja najvažnejšega, to je promemega davka, ki bi izključevala možnost raznih mahinacij nereelnih firm. V posebnih posvetovanjih se je dosegel s srbskimi in hrvaškimi zastopniki sporazum, da bi se pobiral prometni davek v obliki vrednostnega pribitka k carini in sicer 5 odstotkov k uvoznim in 2 odstotka k izvoznim ter 30 odstotkov k splošni dohodnini. Dasi se je naš projekt v vseh detajlih opiral na statistične dokaze o donosu in se je na podlagi izkazov o davčnih dohodkih in o vrednosti uvoza in izvoza izračunalo, da bi davek v tej obliki brez dvoma dal v proračun zahtevanih 400 milijonov dinarjev, vlada projekta interesentov ni osvojila v obliki vrednostnega pribitka, marveč kot pribitek k carini in kot 100 odstotni pribitek k dohodnini. Uspeh našega truda je bil, da so se obdavečila s tem davkom tudi veleposestva in da morajo zadruge za oprostitev za vsako pošiljatev posebej prositi, za trgovce pa, da ni treba voditi prvotno predpisanih prodajnih knjig.

Posebno vztrajno je zveza zastopala interese trgovcev z živili proti novim monopolom. Zvezin načelnik in tajnik sta osebno intervenirala pri generalni direkciji neposrednih poraz v Beogradu, pri dir. gd. Protiću, da bi se pustil sladkor v prostem prometu proti plačanju monopolne takse pri uvozu, kar se je po dolgih bojih proti sindikatu bank končno doseglo. Glede izvršitve monopola soli se je vršila konferenca pri delegaciji ministrstva financ v Ljubljani, kjer sta zvezin načelnik I. Jelačin in odbornik A. Šarabon podala obširno spomenico, da naj se ne odvzame soli trgovskemu prometu, marveč obarži sedanji sistem solnega monopola, ki je za monopolni erar najlukrativnejši, pri tem pa najbolj ekonomičen, ker je dohodek monopolne uprave od monopolne takse na sol čisti dohodek in monopolna uprava nima nobenega rizika niti upravnih stroškov in zgb. Zveza upa, da bodo njeni argumenti upoštevani in, da bo kakor pri sladkorju tudi pri soli ostalo pri sedanjem sistemu, ki je tudi za konzumenta najugodnejši, ker mu ostra konkurenca trgovcev nudi priliko izkoristiti vsak padeč cen.

Zveza se je mnogo trudila, da se zopet reaktivirajo davčne cenilne oz. prizivne komisije in sicer za davek na vojne dobičke in za osebno dohodnino. V tej zadevi je podala Zveza v spomenici na davčni anketi v oktobru v Beogradu resolucijo in osebno in z vlogami intervenirala pri trgovinskem ministru gd. dr. V. Kukovcu in delegatu ministrstva financ v Ljubljani. Zadnji je izjavil, kakor je bilo to tudi medtem že objavljeno v časopisih, da bodo prizivne komisije še letos vzpostavljene in bodo o vseh do sedaj podanih prizivih odločevale. Zveza se je tudi aktivno udeležila vseh anket in posvetovanj, ki jim je v davčnih zadevah priredila trgovska in obrtniška zbornica.

Kadi postopanja finančnih kontrolnih organov pri trgovcih na deželi v trošarinskih zadevah je zveza naprosila delegacijo, da bi se v notranjosti države dovolil prost detajlni promet trošarinskih predmetov, ker se mora zanje plačevati trošarina pri producentu ali pa pri uvozu; kontroliral naj bi se le promet v obmejnem pasu radi tihotapstva. Ker se je med tem dogodilo mnogo goljufij s trošarinskimi predmeti, delegacija ni hotela takoj ugoditi zvezni zahtevi. Šele na ponovne intervencije je obljubila delegacija, da bo izdala potrebne direktive finančnim organom, da se promet trošarinskih predmetov med grosistom in detajlistom olajša in kontrola zjednostavi.

(Dalje prihodnjič.)

Razširjajte Trgovski list!

Hišno-davčne olajšave pri hišah, zgrajenih po uredbi o pospeševanju produkcije novih hiš in stanovanj.

»Uradni list« z dne 7. avg. 1920, št. 91., je pod naredbeno št. 291. objavil »Uredbo o pospeševanju produkcije novih stanovanj«. Uredba vsebuje poleg drugih olajšav tudi davčne olajšave. Slednje obstoje v tem, da so hiše, oziroma stanovanja, zgrajene na podlagi te uredbe, »prosta plačevanja vseh davkov in naklad«, ako se zgrade v dobi dveh let, izza dne, ko je stopila ta naredba v veljavo. Uredba je bila razglašena v »Službenih novinah kraljevstva Srba, Hrvata i Slovenaca« št. 159., izdanih dne 23. julija 1920.

Analogne določbe ima tudi finančni zakon za leto 1920/21., objavljen v »Uradnem listu« št. 136. z dne 25. nov. 1920., pod naredbeno št. 436. (Glej člen 149. a tega zakona.)

Namen teh naredb in zakonov je bil, povzdigniti produkcijo hiš in s tem zmanjšati stanovanjsko mizerijo. Kdor danes zida, ima radi visokih mezd, produkcijskih stroškov in dragih surovin itd. tolike izdatke, da o kakih rentabilnosti hišne posesti ne more biti govora. Bila je obča želja, da se znižajo vsaj hišni davki, ki bistveno otežkočujejo rentabilnost. Temu namenu služijo torč zgoraj navedeni zakoni.

Nas je pred vsem zanimalo vprašanje, koliko pa ima pravzaprav hišni posestnik dobička na davkih, ako zida kako najemniško stavbo v smislu zgoraj navedene uredbe o pospeševanju produkcije novih stanovanj.

Prepričani smo bili, da morajo biti davčne olajšave za take stavbe bistvene. Drugače bi se namreč sploh ne izplačalo delati novega zakona in mu dati tak pompozen naslov. V to svrhu smo najprej preračunili višino davkov in doklad za kako novo — najemniško — stavbo za slučaj, da ne bi bilo uredbe o pospešitvi produkcije novih stanovanj. Nadalje smo ugotovili davčna in dokladna bremena na podlagi slednje imenovane uredbe. Končno smo primerjali obadva zneska. O učinku sedaj še ne moremo govoriti, ker nečemo izdati prekratko izid našega preiskavanja.

Da se more vsakdo prepričati o pravilnosti naših računov, objavljamo s tem našo kalkulacijo.

Kot temeljno nalogo smo si stavili sledeče:

Mi sezidamo v Ljubljani dne 1. 1. 1921 novo najemniško stavbo, ki je namenjena srednjim stanovanjem. S 1. 1. 1921 stanujejo v tej hiši že vse najemniške stranke. Obdarbena podlaga — najemnine — znaša 10.000 K. Z vsemi strankami se pogodimo, da skozi najmanj 18 let ne zvišani najemnine. Doklade za avtonomne oblasti znašajo skozi 18 let n. pr. 100%.

Prvo vprašanje je, kaj bi plačal na hišnonajemnem davku, ako ne bi bilo uredbe o pospešitvi produkcije novih stanovanj.

Davčna in dokladna bremena mi je ugotoviti za dobo 18 let, ker znaša »davčna prostost« teh stavb po zgoraj navedeni uredbi tudi 18 let.

Ako bi ne bilo takozvane uredbe o pospeševanju produkcije novih stanovanj, bi moja hiša vživala davčno prostost v zmislu zakona z dne 28. dec. 1911, drž. zak. št. 242.

Hiša bi bila

a) za prvih 6 let prosta drž. davka, b) doklade za avtonomne oblasti bi se pobirale v teh letih od idealnega hišnonajemnega davka v višini 16-15% obdačbene podlage,

c) od 7. do vštveši 18. leta (in seveda tudi naprej) bi se pobirala 16-15% hišna najmarina. Doklade za avtonomne oblasti bi se plačevale v tej dobi kakor je pod točko b) navedeno. Torej: Enoletna najemnina znaša 10.000 K; v 18 letih bi prejel na najemnini K 180.000— Na drž. davkih bi plačal:

a) za prvih 6 let . . . » b) za nadaljnjih 12 let po 16-15 odstot. od 10.000 kron, to je

12 X 1615 K, torej »	19.380—
c) 60% ni enotni drž. pribitek, ki je stopil na mesto deželnih doklad. Plačal bi se skozi vsa leta. Torej	
18 X 1615% X	
X 10.000 K X 60%	» 17.442—
d) avtonomne doklade (100%, manj zgoraj navedene 60% one deželne doklade), torej	
18 X 1615% X	
X 10.000 K X 40%	» 11.628—
Skupaj	K 48.450—
Pri najmanj v višini	» 180.000—
ostalo bi se neobdanege donosa	K 131.550—
Ako se pa vpošteva davčna prostost po uredbi o pospeševanju produkcije novih stanovanj, plača se	
a) na drž. davku skozi 18 let	K —
b) na enot. drž. pribitku kakor zgoraj	» 17.442—
c) na avtonomnih dokladah	» 11.628—
Skupaj	K 29.070—
Napram 18 letni najemini po	K 180.000—
Ostalo bi se neobdanege Davčno breme bi znašalo na eno leto — povprečno — v prvem slučaju	K 2.691'67
v drugem pa	K 1.615—
stranka je letno ra boljšem za	K 1.076 67
Ako bi torej ne bilo uredbe o pospešitvi produkcije novih stanovanj, bi se plačalo v 18 letih na davčnih bremenih okrog	K 48.450—
vsled »davčne prostosti« na podlagi te uredbe se pa plača le okrog	K 29.070—
Ako primerjamo oboje kalkulacij, vidimo:	
a) da je odpadel pravzaprav le državni davek za 12 let v višini okrog	K 19.380—
b) vsa druga davčna bremena so pa ostala.	

Direktor Ljubomir St. Kosier (Karlovac):

Pogledi na jugoslovensko novčarstvo.

Nacionalnim ujedinjenjem Srba, Hrvata i Slovenaca i brisanjem umjetnih granica na Drini, Savi i Dunavu, mi smo se našli u jedinstvenoj nacionalnoj i ekonomskoj zajednici. — Kako se do to doba, gotovo svaki dio našeg troimenog naroda razvijao pod zasebnim okolnostima, razumije se, da ni njegova ekonomska kultura nije bila posvuda na istom stepenu, pa su već i u samom prvom početku zajedničkosti razvijene znatne diferencijalnosti između pojedinih krajeva i pokrajina. — To napose vrijedi za naše novčarstvo.

Dok je Slovenija dobila prvu novčarsku ustanovu (Kranjska hranilnica v Ljubljani) još pred stotinu godina, tamo 1820., a Hrvatska, prvru hrvatsku štedionicu, osnovanu po narodnim preporoditeljima Ljudevitu Gaju, Demetru i Mažuraniću u decembru 1846., dotle je u kraljevini Srbiji tek godine 1868. uvedena prva nacionalna novčanica, a godinu dana iza toga (1869) udareni su temelji Prvoj Srpskoj Banci u Beogradu, kao preteči srpskog novčarstva.

Do svjetskog rata bilo je novčarstvo Beograda i Zagreba na približno istoj visini. — Zagreb je u to doba imao slijedeće veće samostalne zavode: Prva hrvatska štedionica, Hrv. eskomptna banka, Hrv. slav. zemaljska hipotekarna banka, Hrv. poljodjelska banka, Hrv. sveopća kreditna banka, Srpska banka i Prva hrv. obrtna banka, zatim hrvatsku podružnicu austrijskog Wiener Bank-Vereina, te konačno podružnicu novčaniceg zavoda — Austro-ugarsku banku. — Beograd je pako imao ove vidjenije institucije: priv. Narodnu Banku kraljevine Srbije, Beogradsku zadrugu, Beogradsku trgovačku banku, Kr. srpsku povl. izvoznju banku, Opštu privrednu banku, Prometnu banku, Beogradski kreditni zavod, Vračarsku zadrugu, Beogradsku prometnu banku, Srpsku kreditnu ban-

Čeprav je ta razbremenitev hiš sama na sebi izdatna, vendar za razmere današnjega dne ni zadostna.

Predvsem bi finančna uprava morala vpoštovati, da gre tu za odstranitev socijalnega zla, ker naš rod vsled stanovanjske mizerije fizično in moralno silno trpi. Nadalje se niti trgovina, še manj pa obrt in industrija ne morejo prosto razširjati, ker pomanjkuje prostorov.

Ako želimo vspešno razvijanje gospodarskega življenja, tedaj je neizgibno potrebno, da pospešimo kar najbolj produkcijo novih hiš. Malenkostne fiskalne finese tu niso na mestu. Kdor danes zida, zida vzlic najdalekosežnejšim davčnim prostostim z glavnico, katere investira v pretežnem delu a fond perdit. Dotični del glavnice je za hišnega lastnika za vedno zgubljen, ker ne bo nikoli dobil primernege ekvivalenta zanj.

Zadnji čas se gospodarska podjetja sili, da zidajo. Bilo bi naravno, da se jim da primerno odškodnino, t. j. najmanj 18 letno popolno davčno prostost.

V tem oziru so nas naši sosedi že davno prehiteli. Tu opozarjamo le na naš članek, ki je izšel v jedni predidocih številki. Navedli smo tam, kako nastopa vlada v Čehoslovaški republiki v analognih razmerah. Ondi smo opozorili na velikopotezno gospodarsko in socialno politiko Čehoslovaške republike. Niso nam sicer znane hišnodavčne olajšave za nove stavbe. A že iz davčnih olajšav pri pridobitni, oziroma dohodnini moremo sklepati, da morajo biti tudi hišnodajmarinske olajšave zelo izdatne.

Po našem mnenju je predpogoj izdatnejše produkcije novih hiš, da se onim stavbam, ki se dovrše v najkrajšem času, dovoli dejanska davčna prostost, t. j. prostost vseh državnih davkov, pribitkov in avtonomnih doklad.

Pozivljamo torej finančno upravo, poverjenstvo za socialno skrb, kakor tudi avtonomne korporacije, ki pobirajo doklade k hišnim davkom, da se zga-nejo in potrebno ukrenejo.

Tu gre za socialno in gospodarsko zelo važno vprašanje, pri katerem se ne sme štediti.

kapitala i vlastitih sredstava, pristupiše redom, povišenju dioničkih glavnica.

Obilje novčanica, koje su posljednih ratnih godina kolale u opticaju, karakteristišu ponajbolje statističke brojke. — Tako su primjerice dionička glavnica i rezervni fondovi svijui novčanih zavoda na teritoriju Hrvatske i Slavonije iznosili koncem g. 1913. ukupno K 113,224.283.—, dok danas imademo više zavoda, od kojih svaki pojedini sam za sebe imade veća vlastita sredstva. — Slično je i sa ulošcima. — Tako je na pr. koncem god. 1913. iznosila ukupna stavka štednih uložaka (na knjižice i tekući račun) kod svih novčanih zavoda u Hrvatskoj i Slavoniji, zajedno K 300,880.876.—, dok koncem godine 1919. imade sama Prva hrvatska štedionica u Zagrebu K 564,357.271.78 uložaka, dakle skoro dvostruko koliko pred šest godina sveukupno hrvatsko novčarstvo zajedno. —

I ako ove brojke govore o apsolutnom porastu uložaka i vlastitih kapitala ipak relativno, to nemožemo smatrati porastom, bar ne u onom postotku, koji nam se iz gornjeg omjera matematički ukazuje, jer je usljed obilja novčanica i pomanjkanja pokrića spala i unutarnja vrijednost novčanice, pa i njena kupovna snaga unutar granica. — Kada bismo željeli postaviti usporedbu sa inostranstvom, dobili bismo jošte nepovoljniju sliku. — Uvažimo li na primjer, da je Prva hrv. štedionica imala godine 1914. K 6,000.000.— dioničke glavnice, što je obračunato u švic. franke (prema tadanjem tečaju od 1.05 fr. za 1 krunu) reprezentiralo Fr. 6,300.000.—, to današnja njezina dion. glavnica, akoprem je desetorostruko uvećana i iznosi K 60,000.000, obračunata u švic. franke iznosila bi jedva 4,200.000 franaka (kod tečaja od 7 santima za 1 jug. krunu), što bi značilo, da je dion. kapital ovog zavoda faktično izgubio u vrijednosti za 1,800.000 franaka. — (Razumije se, da ova matematička usporedba nije od pozitivne vrijednosti, jer jedna naša kruna vrijedi u našoj zemlji daleko više, nego li 7 santima u Zürichu.

(Dalje pribodajič.)

Vabilo

OBČNI ZBOR

Zveze trgovskih gremijev in zadrug za Slovenijo,

ki se vrši

v soboto, dne 16. aprila ob 5. uri popoldne v prostorih gremijalne trgovske šole, Maribor, Jurčičeva ul. 8.

Dnevni red:

1. Otvoritev rednega občnega zbora.
2. Uvertiv zpisnika rednega občnega zbora z dne 10 aprila 1920.
3. Letno poročilo o delovanju Zveze v poslovnem letu 1920/21.
4. Računski zaključek za l. 1920-21 in proračun za leto 1921-22.
5. Predlog načelstva za izpremembo pravil.
6. Samostojni predlogi po § 14 zvezinih pravil.
7. Súčajnosti.

Ker je na dnevnem redu izprememba pravil, je po § 26 zvezinih pravil za odobritev potrebna dvetrejtinska večina zvezinih delegatov. Zveza pozivlja vse gremije in zadruge, da se po svojih delegatih oziroma po svojih namestnikih polnoštevilno udeležijo občnega zbora. Skupen odhod iz Ljubljane v Maribor je v soboto ob 1 uri 57 m. dop. z vlakom, ki prispe ob pol 5. uri v Maribor. Za prenočišča delegatov in namestnikov v Mariboru je preskrbljeno in ni potreba posebnih prijav. Po občnem zboru se viši v gostini Maribor pozdravni večer delegatov ter zastopnikov organizacij iz drugih pokrajin.

Franjo S.:

Naša bodoča valuta.

»Slovenec« z dne 11. 3. t. l. je prinesel jako simpatičen članek pod naslovom »Valutno vprašanje«. Podpišemo z obema rokama. Fatalno je samo to, da je gospod A. G. prišel s tem svojim, jako pregledno in izčrpno sestavljenim člankom — za poldrugo leto prepozno, in da vsled tega njegove zahteve danes praktično niso več izvedljive. Vse to namreč, kar navaja gospod člankar, povedali smo — če tudi v krajši obliki — svoječasnno gospodu Dr. Ninčiču in dr. Veljkoviču v neštetih resolucijah in časopisnih člankih; in vendar nam je bila oktroirana relacija 1 : 4 in vsiljena višja (večvredna) valuta kot jedinica. Praktične posledice tega dejstva so, kakor so bile prorokovane: izenačenje cen v smislu navzgor. Ta pot smo že na polovico prehodili; nekatere cene (n. pr. moka, sladkor in večina importiranih predmetov) so že danes jste pri nas in v dinarskem ozemlju. Razlika je še pri deželnih pridelkih, ki jih prideljuje ožje kronsko ozemlje v zadostni meri, pri mesu, stanovanjih in končno pri obrtnih izdelkih domačih obrtnikov. Tudi plače nameščencev naravno z večine zaostajajo še vedno za plačami, ki se plačujejo v dinarskem ozemlju. S kratka: življenje pri nas je še nekoliko cenejše, kakor v dinarskem ozemlju; bližamo pa se popolnemu izenačenju, in — kakor rečeno — polovico pota smo že prehodili. In sedaj naj se vrnemo nazaj? Ali bi potem ne bili podobni potniku, ki je — hodeč po daljši poti preko skalovja — sredi pota obstal, se vrnil in nato šel za istim ciljem po bližnjici? Mogli smo iti po bližnjici pred parugim letom; sedaj pa, ko smo prekoračili že polovico pota preko skalovja, prehodimo junaški še ostalo — manjšo polovico! Danes so cene v splošnem in povprečno že toliko avanzirale, da bi jih tudi vpostavitve (manjvredne) valute kot jedinice težko zadržala v nadaljnjem avanziranju. In to je menda vsaj glavni namen po gospodu A. G. predlaganem načrtu? Njegov načrt pa je tudi tehnično neizvedljiv. Po preobratu smo imeli krone, dimarje in perpere. Sedaj smo dobili kronsko-dinarske novčanice, in v kratkem bodo iz prometa vzete krone in perperi. Imeli bodemo samo kronskodinarske novčanice in stare srbske dinarje (jednakovredne). Ves trgovski svet se bode oddahnil: Vendar enkrat ena enotna valuta! Pa ne. Gospod A. G. hoče, naj se uvedejo dinarske novčanice, ki bi bile jednakovredne naši dosednji kroni, in ki bi se naj zvale »novi« dinarji. Imeli bi tedaj poslej 3 vrste dinarjev: stare srbske, sedaj izdane jugoslovenske, in A. G.-jeve »nove«. Ali bi ne bila to »zmešnjava nad zmešnjavo«? Ne, ne! Le ostanimo lepo pri tem, kar je. Glooko je treba sicer obžalovati, da prečanske resolucije pri gospodih ministrih svoječasnno niso našle odprtih ušes — ampak danes mora vsa ktrgovec in tudi sicer vsak resen človek računati z realnostjo, z danimi razmerami; vse druge razprave intajo samo akademsko vrednost.

Za nas je stvar jasna: Valutna reforma, izvedena sicer proti naši volji in proti našim nasvetom, je vendarle definitivna. Mi imamo eno valuto, po imenu kronsko-dinarsko, de facto pa dinarsko. Čim bodo povlečene iz prometa zadnje kronske novčanice, notirale bodo tudi inozemske borze samo dinarje. Za interni promet pa bodo lahko ostale še dolgo potem v veljavi krone, kakor smo tudi svoječasnno še dolgo računali v goldinarjih.

Gospod pisec članka »Prehod k dinarski valuti« v »Trgovskem listu« z dne 5. 3. t. l. priporoča — če ga prav razumem —, naj se uradno proglasi že sedaj dinarska valuta. Jaz nisem zato. Mislim, da sme naša vlada šele takrat pristopiti k temu koraku, kadar bodo cene v kronskem in v dinarskem ozemlju popolnoma izenačene, kar se more, po dosezanjem tempu sodeč, zgoditi v 2 do 3 letih. Nisem zato, da ta čas presko-

čimo. Prvič iz socijalnih ozirov, ker — četudi neoficijalna — kronska valuta le zadržuje nekoliko to izenačenje cen ališ draginjo. Čim pa bi se uradno razglasilo, da velja za naprej samo dinar in bi bilo računanje v kronah prepovedano, bi bila prva posledica, da bi vsak preračunal svoje zahteve v dinarje, dosledno tudi branjeve in kmetice na trgu, in kjer bi se ne dalo deliti s 4, bi se cena lepo navzgor zaokrožila. Recimo, če bi takrat stala jajca 3 krone komad, sem preverjen, da bi za naprej ne veljala tri četrtine, t. j. 75 para, pač pa okroglo 1 dinar. Tako bi bilo povsod. Prišli bi tudi razni nezadovoljni — predvsem komunistični — nameščenci in zahtevali 4 kratne plače, ne oziraje se na to, kar je bilo že od preobrata sem povišano. Podražili bi se obratni stroški, zvišale bi se vse cene na trgu itd. Verižniki bi situacijo izkoristili in navili marsikakšno ceno. Prišli bi končno tudi njeni posestniki, in zahtevali, da se dvignejo izjemni zakoni, ki so proti njim v veljavi, in da smejo zvišati najemnino na 4 kratni predvojni iznos. Tako bi prišel nov val draginje v deželo in en stan bi dražil življenje drugemu. Prepustimo torej stvar rajši razvoju.

Tudi se mi zdi, da bi bilo v slučaju, ako bi se zakonito uvedla dinarska valuta in prepovedalo računanje v kronski veljavi, potrebno izdati nebroj odločb in uredb, tičočih se dajatvenih pogodb, sklenjenih še pred vojno in med vojno, slično, kakor pri likvidaciji moratorija. Vse to si pri hranimo, če prepustimo stvar razvoju.

Fakultativno naj bi se že sedaj dovolilo trgovcem, da označijo cene svojega blaga, kakor hočejo, ali v dinarjih ali v kronah. Kedar pa bodo cene izenačene s cenami v dinarskem ozemlju, takrat šele bo čas, izdati naredbo, da je računanje v dinarjih obligatorično. Takrat se bo prehod mirno izvršil, in naši denarni zavodi in trgovci bodo v svojih knjigah aktiva in pasiva kratkomalo delili s 4 in pred vsote zapisali D mesto dosedanjega K. Zdi se mi, da ta operacija ne bo tako »trudapolna«, kakor misli gospod A. G. v »Slovenec«. To pač bi bil najzadnji vzrok, ki bi se smel navesti proti dinarski valuti. Par večernih nadur, dobro plačanih, pa so vse knjige prepisane in preračunane v dinarje ali v katerokoli valuto! In mladih ljudi je tudi dovolj, ki radi kaj zaslužijo. Ta skrb je pač odveč, gospod A. G.!

Ponavljam še enkrat, da mi je žal, da gospod A. G. svojega članka ni napisal, ko je bil še čas; najbrže seveda pa bi Ninčičevi in Veljkovičevi volji tudi ta članek ne bil zaprl četa, kakor ga niso resolucije raznih korporacij prečanskih.

Pustimo torej, naj se stvar sama razvija. Quieta non movere!

Izvoz in uvoz.

Izvoz tobaka brez zasluga valute. Gospodarsko-finančni komite je dovolil na predlog ministra za finance upravi državnih monopolov, da izvažajo tobak in tobačne izdelke brez zasluga valute.

Izvozna taksa na ružavi premog znižana. Tukajšnji trgovski in obrtniški zbornici se naznanja, da je Čehoslovaška znižala izvožno takso na ružavi premog od 1200.— na 600.— Kc. za 10.000 kg. Enako se namerava v kratkem znižati izvožno takso na drva. Minimalne izvozne cene so ukinjene.

Narodno gospodarske zadeve. Trgovina.

Naša trgovska pogačanja z Italijo. Italijanski delegati so prišli v svrhu sklepanja trgovske pogodbe v Beograd. Naš ministrski svet je imenoval sledeče delegate: Ninčiča, Trumbiča, Kukića, Kostrenčiča in dr. Žerjavca ter več ekspertov, da vodijo dogovore z italijanskimi delegati. Za poedine stroke je delegatom pridelenih več ekspertov.

Trgovina z mesom v Zagrebu. Kakor naši, tako so tudi zagrebški mesarji zaprli svoje mesnice in prenehali s sekanjem govejega mesa. Zagrebško ob-

činstvo je vsled tega zelo razburjeno in predbaciva mesarjem neopravičeno navijanje cen, češ, da tudi druge trgovske stroke pogosto delajo v zgubo, pa vendar ne terorizirajo publike z prenehanjem prodaje. Nekateri časopisi predlagajo stanovanjskemu uradu, da rekvirira vsem mesarjem, ki so nehali s prodajo mesnice ter jih odda v najem onim, ki so pripravljene prodajati meso po stari ceni. Pri tem predlogu so si vzeli za vzgled Pariz, ki je pred nekaj tedni na podoben način prerezal nit mesarskim zahtevam.

Padanje cen vrečam. Novosadsko podjetje Abraham Schiff, ki je ena največjih tvornic vreč v naši državi, je obvestilo mline in trgovce s poljskimi pridelki, da je znižala cene vrečam za nadaljnjih 10 odstotkov. Tako so v teku enega leta padle vrečam cene za 40 odstotkov.

Dovoljenja inozemcem za vršenje trgovskih poslov v naši državi daje poseben odbor, ki je imenovan pri oddelku za notranjo trgovino v ministarstvu za trgovino in industrijo.

Trgovske zbornice na Balkanu so v Rumuniji: Bukarest, Ploesti, Craiova, Braila, Galac, Constanca, Focani, Botosani, Bouzan, Jassy, Cernanc, Tulcea, Bucan, Chisinau, Brachov, Temichvara, Arid. — Jugoslavija: Beograd, Niš, Ljubljana, Zagreb, Skoplje, Bitolj, Osijek, Senj, Split, Novisad, Podgorica. — Bulgarija: Sofia, Philipopol, Varna, Bourgaz, Choumen, Routschouk. — Grčija: Ahena, Saloniki, Gumurdjina, Volos, Andrinople, Smyrna. — Turška: Carigrad.

Čehoslovaška in sovjetska Rusija. Med Rusijo in Čehoslovaško se vrše pogajanja, ki naj bi privedla do sestanka gospodarskih komisij, zaradi predhodnih pogajanj za trgovsko pogodbo. Sporazum je, kakor se doznava, v najvažnejših vprašanjih že dosežen, gre se sedaj samo za to, kako bi se ugodno rešila nekatera osebna vprašanja. Da se olajša vpostavitve normalnih gospodarskih odnosov med Rusijo in Čehoslovaško, so se lotili vprašanja glede otvoritve čehoslovaških konzulatov v najvažnejših ruskih mestih.

Zaloge in poraba sladkorja v Ameriki. Zaloge sladkorja v Zedinjenih državah in na Kubi, so znašale koncem meseca februarja t. l. 13'36 mil. cent. proti 10'07 mil. cent. prejšnjega leta v istem mesecu. V poslednjih 5 mesecih preteklega leta do januarja 1921, je poraba sladkorja v Zedinjenih državah vsled znižanja cene znatno poskočila in je znašala 13'41 mil. cent. proti 11'38 mil. cent. v istem razdobju predprejšnjega leta.

Industrija.

Zadružna tovarna sladkorja v Krškem. Odvetnik v Krškem g. dr. Dominik namerava ustanoviti zadružno tovarno sladkorja s pomočjo velikega in malega kapitala na zadružni podlagi.

Tovarna briketa za državne železnice. Na inicijativo ministra za promet dr. Jankovića bo osnovana tvornica briketa, ki bo iz razpadlega premoga in prahu izdelovala briket. Vlada je v to svrhu odobrila kredit 2 milijonov dinarjev. To podjetje je važno, ker bo predelovalo odpadke premoga, ki niso za drugo uporabo.

Steklarska delniška industrijska družba v Beogradu. Minister za trgovino in industrijo je odobril pravna steklarske delniške industrijske družbe v Beogradu M. Frank in Komp. Glavnica znaša 2.500.000 dinarjev z delnicami po 500 dinarjev.

Rafinerija petroleja v Reki d. d., ki je pred leti ustavila svoj obrat, bo v najkrajšem času nadaljevala svoje delo. Podjetje si je zagotovilo dovoljenje za izvoz svojih izdelkov, ki je v obče prepovedan in ima na razpolago večje količine surovega olja.

Kriza v tekstilni industriji na Španskem. V Španiji vlada ostra kriza v tekstilni industriji. V Kataloniji je že do sedaj zaprtih 140 predilnic, po poročilu iz Madrida pa jih bodo zaprli še 420.

Obrt.

Stavka zidarjev v Zagrebu. Poleg krojačev bodo začeli stavkati v Zagrebu najbrže še zidarji. Stavili so zahtevo glede povišanja plač, ker pa so te zahteve zelo visoke, jim delodajalci najbrže ne bodo mogli ugoditi. Stavka se pričakuje še tekom tega tedna.

Denarstvo.

Nova naredba o devizah in valutah, ki bi morala stopiti v veljavo s 15. t. m., je za nekaj časa odgoda in sicer do tega momenta, dokler ne bo končano zamenjavanje denarja v Dalmaciji in na Sušaku, da se naredba raztegne tudi na to ozemlje.

Osnovanje agrarne banke. Ministrski svet je zaprosil ministarstvo za poljedelstvo, da konča vsa potrebna dela, ki se tičejo agrarne banke, da se ta čim prej osnuje.

Izplačevanje 20 odstotnih bonov. Finančno-gospodarski komite je na predlog ministra za finance odredil, da se izplačajo poštini blagajnam 20 odstotni boni, ki so bili izdani pri priliki zamenjave avstrijskega denarja za zadržanih 20 odstotkov. Ker spadajo ti odstotki k denarju, katerega so oddale s poštini nakaznicami stranke, so poštini obračuni vedno izkazovali manjko v višini teh odstotkov. Zelo hvalevredno bi bilo, če bi se minister za finance pobrigal tudi glede izplačil teh bonov privatnim osebam, ker je določeni rok že zdavnaj potekel.

Sumljiv denar. Iz Hrvatske prihajajo v Maribor ljudje, ki prodajajo 10-kronske novčance za dinarske po polovični ceni. Dobro bi bilo, če bi se oblasti za te ljudi malo bolj zanimale! Nehote se pojavijo pomisleki glede tega denarja, kajti če so novčance dobre, zakaj se prodajajo po polovični ceni, če so pa ponarejene, se mora pa s takimi ljudmi postopati po zakonu.

Promet novčanic v Čehoslovaški. V februarju je odtok novčanic padel v čehoslovaški za 4 milijone kron. Celokupna vsota novčanic, ki so sedaj v prometu, znaša 1 milijardo 600 milijonov čehoslovaških kron.

Banka »Gajret«. V Sarajevu se je ustanovila nova muslimanska banka »Gajret« z glavnico osem milijonov K, ki bo z dobičkom podpirala muslimanske prosvetne organizacije in institucije. Po pravilih mora dobiti najmanj 10 odstotkov čistega dobička muslimansko dobrodelno društvo »Gajret«.

Francoski proračun. Izdatki Francije za leto 1921. se cenijo na 60 milijard frankov, med tem ko dohodki ne bodo znašali več kot 22 milijard frankov. Da se deficit vsaj nekoliko zmanjša, hoče Francija znižati število uradnikov, katerih ima do sedaj okrog 700.000.

Pribitek v angleškem proračunu. Preteklo proračunsko leto, ki je bilo zaključeno meseca marea, izkazuje 1 milijardo 425.984.666 funtov šterlingov dohodkov in 1 milijardo 195.421.872 funtov šterlingov izdatkov. Pribitek znaša torej 230.562.794 funtov šterlingov.

Carina.

Nova uvozna carina z naknadno veljavo. Širi se novica, da bo nova uvozna carina, veljala tudi za predmete, ki so bili uvoženi v zadnjem času, torej za nazaj. Če se to uresniči, se fin. ministarstvo ne bo smelo čuditi, če bo enoglasno protestiralo vse trgovstvo proti naredbi, ki carini predmete, ki so že enkrat carinjeni, sprejeti, izkalkulirani in — prodani. Upajmo, da ostane to prazen strah.

Carina na italijanska vina. V ministarstvu za trgovino in industrijo prihajajo dnevno iz Dalmacije predlogi, v katerih zahtevajo naši vinski trgovci, da se z ozirom na predstoječa trgovska pogajanja z Italijo, obremene vina, ki se uvažajo iz Italije, z visoko uvožno carino.

Znižanje izvozne carine. Kakor poroča zagrebška trgovsko-obrtniška zbornica, bo znižala čehoslovaška vlada s 14. t. m. izvozne takse za vse vrste papirja in grafične produkte za pol odstotka od fakturne vrednosti. Manipul. izvozna taksa za stekleno blago je bila znižana 24. februarja t. l. za pol odstotka, 7. marca pa je stopila v veljavo enotna izvozna carina za vžigalice, t. j. 1 odstotek od fakture.

Davki.

Protestni shod obrtnikov in trgovcev v Ljubljani. V torek ob 10. uri dopoldne se je vabilu na protestni shod odzvalo izvanredno veliko število naših obrtnikov in trgovcev, ki so ob najbolj živahnem dnevnem času zaprli svoje delavnice in trgovine, ter prihiteli v Narodni dom, da pokažejo svojo stanovsko samozavest in solidarnost ter vsi kakor eden protestirajo proti pre-

visoki odmeri davkov. Razprave na protestnem shodu so bile vseskozi stvarne in resne. Govorniki so povdarjali potrebo davkov, vendar pa so odločno zahtevali, da se davčna bremena države v mejah, ki ne presegajo gospodarskih sil in ne ogrožajo obstoja trgovine in obrti. Danes nima nikdo več pregleda o davkih in celo najbolj poučeni možje so izgubili orientacijo o tem, kaj so plačali in kakšna davčna bremena jih še čakajo. Zato se je zahtevala zopetna vpostavitve davčne komisije in odstranitve slaboglasnih konfidentov. Po shodu so šli vsi zborovalci s svojimi predsedniki na čelu do finančne delegacije. G. delegat dr. Šavnik je odposlanca ljubeznjivo sprejel ter obljubil, da bo sporočene zahteve z vsemi močmi podpiral. Prepričani smo, da se bo dalo brez težav ustreči upravičenim zahtevam naših stanov, ki so na tem shodu odločno pokazali čut solidarnosti in smisel za skupno varovanje svojih gospodarskih interesov.

Nov zakon o davku na poslovni obrt. Iz Beograda se poroča, da pripravljajo finančni minister nov zakon o davku na poslovni obrt. Ta zakon bo izdelan po angleškem in francoskem vzorcu.

Komisija za revizijo dosedanjega sistema. V ministarstvu za finance je odrejena komisija, ki bo revidirala dosedanja davčni sistem.

Vsebinska vloga. V interesu jednatavnosti in lažje preglednosti priporoča finančno ministarstvo, da se na vsak vlogah, katere vlagajo stranke pri li-uaničnih oblastih in uradih, navede četverkotniku, na levi strani vrh besedila kratko in jasno vsebina, oziroma predmet vloge.

Promet.

Ugodnejša železniška zveza iz Štajerske in Prekmurja. Vsled želje interesentov iz kroga trgovcev, da bi se železniški vozni red uredil tako, da bi trgovstvo iz cele Slovenije, posebno iz Spodnje Štajerske in Prekmurja moglo prihajati k nakupom v Ljubljano in se še isti dan vračati nazaj, je trgovska in obrtniška zbornica in Ljubljani intervirala v tem smislu pri obratnem ravnateljstvu južne železnice. Navedeno ravnateljstvo odgovarja sledeče: »Nikakor ne moremo uvidevati, da bi bila železniška zveza iz vzhodne Štajerske in Prekmurja v Ljubljano neugodna; ravno trgovcem iz Prekmurja in Ptujsko-Čakavske okolice je po sedaj veljavnem voznem redu omogočeno, opraviti poset v Ljubljani in se še isti dan vrniti z železnice nazaj. Po sedanjem voznem redu vozi iz Čakovca vlak št. 224 ob četrti uri 9 minut in ima na Pragerskem zvezo na vlak št. 43, ki prihaja v Ljubljano ob 10. uri 14 min. V obratni smeri vozi iz Ljubljane vlak št. 48 ob 17. uri 58 min. in ima zvezo na Pragerskem na vsaki št. 229, ki prihaja v Čakovec ob 24. uri 32 min. Hkratu je navedeno ravnateljstvo povabilo tozadavne interesente v ta namen, da jim obrazloži načrt novega voznega reda, ki se uveljavi dne 1. junija 1921.

Novo tovarnopravne določbe za blagovni promet med Avstrijo in državo SHS. Meseca aprila 1919 so se na podlagi razglasa ministarstva za promet SHS. objavile razne izpremembe tarifa, del I, od A za obseg kraljevstva Srbov, Hrvatov in Slovencev in hkratu se je ta tarif kot skupni tarif za promet med Avstrijo in državo SHS. razveljavil. Medtem niso obstojale skupne reglementarične določbe za promet med tema državama. Šele sedaj so se dosegli dogovori, po katerih se bodo od 1. aprila 1921 blagovni transporti razvijali med v Avstriji ležečimi železniškimi postajami na eni strani in v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev ležečimi železniškimi postajami na drugi strani, po določilih mednarodnega dogovora. Tedaj bo tudi ob tem prometu nadalje treba oddajati z mednarodnimi tovarnimi listi. — Doslej obstoječa obveznost frankature, oziroma preodkaz do in od državne meje v obeh prometnih smereh ostane tudi nadalje v veljavi, istotako ne bodo dopustna povzetja in predujmi v gotovini, kakor tudi ne interesna deklaracija. Povdarja se, da mora biti prehod meje od države do države po odposiljatelju v tovarnem listu predpisan. Nove oddaje blaga brez prekladanja v mejnih postajah niso dopustne. Tozadavni dogovor, v katerega so sprejeti tudi oni predpisi, ki se od

določil mednarodnega dogovora razlikujejo, se glasi:

Blagovni promet med Avstrijo in kraljevino SHS. Vsled navedbe prometnega ministrstva kraljevine Srbob, Hrvatov in Slovencev v Beogradu, dne 1. marca 1921, šte. 5526, po kateri velja dogovor iz Berna za blagovne Transporte med v Avstriji ležečimi železniškimi postajami na eni strani in v kraljevini Srbob, Hrvatov in Slovencev ležečimi železniškimi postajami na drugi strani, stopijo s 1. aprilom 1921 za navedeni blagovni promet sledeče določbe v veljavo: 1. Prevažanje se vrši na podlagi mednarodnega dogovora o železniškem tovarnem prometu (dogovor v Bernu) z dne 14. oktobra 1890 z vsemi dodatki in dodatnimi določili kot pogodbeno pravo, v kolikor v naslednjih določbah niso določene razlike. — 2. Prehajajočim mednarodnim tovarnim listom morajo biti priložene pri oddaji vse carinske in druge spremne listine (uvozna, izvozna in prevozna dovoljenja, statistične priglasilnice itd.), ki so po zakonih in odredbah držav, po katerih se transport vrši, predpisani. Ako manjkajo te spremne listine, se pošiljke ne morejo sprejeti v odpravo. — 3. Pošiljke v obeh smereh prometa so podvržene za do državne meje narasle tovarnine, postranske pristojbine, carine in izdatke v gotovini, brezizjemno frankaturi. Narasle tovarnine, postranske pristojbine, carine in izdatki v gotovini, ki na daljnem potu od državne meje narastejo, se nakazujejo. — 4. Tovarnine in pristojbine se zaračunavajo po domačih tarifah (lokalno-blagovni tarifi, tudi domači vzajemni in zvezni tarifi) onih uprav, ki so na prevažanju udeležene. — 5. Povzeta (povzeta) kakor tudi naredba interesa na dobavi niso dopustna. — 6. Ob prevažanju po ovinkih se zaračunajo one tovarnine in pristojbine, ki odpadejo na te ovinke. — 7. Pošiljatelj mora prehod meje od države do države na tovarnem listu predpisati (določiti). — 8. Naknadna ukrepitev odpošiljalčeve, so le v sledečih primerih dopustne: a) ako se ime prejemnika v isti namembni postaji izpremeni; b) ako pošiljka še ni prekoračila meje dežele odpošiljanja; c) ako se naknadna ukrepitev izvrši na zahtevo železnice (Čt: 18 in 24 I Ue). — Nove oddaje blaga brez prekladanja (reepedicija), v mejnih postajah niso dopustne.

Naredba beograjske železniške direkcije glede uporabe vagonov na njenem teritoriju. Beograjska železniška direkcija je izdala sledečo naredbo: 1. V zaprte vagone se sme tovoriti edino ono blago, ki ga določajo tozadnji tarifni predpisi. 2. Do nadaljne odredbe se smejo uporabljati za prevoz samo odprti dobri vagoni. Za ostalo blago, ki se prevaža v odprtih vozovih, pa se smejo uporabljati samo taki vagoni, ki vsled svoje konstrukcije ne morejo služiti za prevoz premoga. Za tovorjenje dolgega gradbenega lesa ali predmetov preko vagonске dolžine se morajo uporabljati posebni vagoni s premičnimi naslonjali. 3. Specijalni vagoni serije M so določeni izključno za drobnico, a novi vagoni od števila 70.001 do 70.359 samo za prevoz živil ali takega blaga, ki ne zamaže vagonov. Nemški vagoni, ki prihajajo natovorjeni z blagom, se morejo ponovno natovoriti z blagom, ki je namenjeno za Nemčijo. Če takega blaga ni, jih je treba odpremiti v Sombor ali v Novi Sad ali trajektom preko Smedereva na Kovin, kjer se bo tovorilo blago, namenjeno za Nemčijo.

Zvišanje poštnih pristojbin Poštno ministrstvo je sklenilo, da počeni s 1. majem zviša poštno pristojbine za notranji promet in sicer: Za pisma v lokalnem in daljnem prometu se plača do 20 g 50 par, za vsakih nadaljnjih 20 g ali del istih še 25 par. Za odprte dopisnice 25 par, za dopisnice s plačanim odgovorom 50 par. Za tiskovine do 50 g 10 par, za vzorce blaga do 50 g 10 par, najmanj pa 20 par. Za poslovne papirje 50 g 10 par, najmanj pa 50 par. Za priporočanje se plača 1 dinar. Pristojbina za pisma z označeno vrednostjo se zamore plačati ali kot pristojbina za priporočena pisma po teži, ali pa po vrednosti. V zadnjem slučaju se plača za vrednost do 100 dinarjev 50 par, od 101—500 din. en dinar, od 500—1000 din. 2 din., dalje pa za vsak del te vrednosti še en din. Za avizo se plača 20 par. Ako se glasi

pošiljatev za kraj, v katerem se pošiljatev dostavlja na dom, se plača za dostavitev na dom 1 dinar. Za pakete se plača po teži in po vrednosti: Po teži se plača za 1 paket do 5 kg 5 din., od 5—10 kg se plača 10 dinarjev, od 10—15 kg 15 dinarjev, od 15—20 kg 20 din. Po vrednosti se plača do 100 din. 50 par, od 100 do 500 din. 1 dinar, od 500—1000 din. 2 dinarja. Največja teža sme biti 20 kg, največja vrednost pa 1000 dinarjev. Za denarne pošiljatev (zavite v paket) se plačuje po teži in vrednosti. Ako vrednost ne presega 1000 din., je pristojbina enaka tej navadnih paketov, če pa znaša vrednost čez 1000 din., pa se plača za vsakih 1000 din. še 1 din. Za velike pakete se plača dvojna pristojbina po teži. Za dostavitev na dom se plača 2 din., kjer pa prebivalstvo hodi samo na pošto, se plača 20 par za avizo. Z eno poštno nakaznico se sme odposlati največ 1000 din, ter se plača: do 25 din. — 50 par, od 25 do 50 din. — 80 par, od 50 do 100 din. — 1 dinar, od 100 do 300 din. — 1 1/2 din., od 300 do 500 din. — 2 din., od 500 do 1000 din. — 3 din. Pri dostavitvi na dom se plača za vsakih 50 din. — 20 par. Za povratni receptis se plača 1 dinar.

Oddaja poštnih paketov na glavni pošti v Ljubljani v večernih urah. Vsled pritožbe kroga interesentov glede oddaje poštnih paketov na glavni pošti v Ljubljani v večernih urah in prejetanja priporočenih pošiljatev, je trgovska in obrtniška zbornica intervenirala pri tujakšnjem poštnem in brzojavnem ravnanstvu in prejela na svojo vlogo tole obvestilo: »Naznanjamo, da smo s 1. marcem t. l. otvorili pri tem uradu tretje okno za sprejemanje priporočenih uradnih pošiljk v času od 17. do 19. ure. Nadalje smo uredili, da oskrbujeja ob delavnikih v dopoldanskih urah sprejem priporočenih pošiljk v času od 10. do 12. ure dve moči namesto ene, pričeni s 17. marcem t. l. Celodnevna permanentna služba pri dveh oknih za sedaj ni potrebna. Podružnični poštni uradi imajo v zimskem času uradne ure od 8. do 14. ure vsled draginje kuriva in razsvetljave. Od 1. aprila do 30. septembra pa bodo uradne ure pri vseh podružnicah od 8. do 12. in od 14. do 18. Pri glavnem in kolodvorskem poštnem uradu je pa ob delavnikih vedno permanentna služba.«

Kmetijstvo.

Nova moderna mlekarina in sirarna. V Vladimircu pri Osijeku se ustanovi nova, moderno opremljena mlekarina in sirarna.

Dobava, prodaja.

Dobavni roki v področju ravnateljstva državne železnice v Zagrebu. Ravnateljstvo državnih železnic v Zagrebu poroča, da se pribitni roki, ki se sedaj računajo k reglementarnimi dobavnimi roki železniškega reglementa, in sicer 42 dni za brzovozno blago, in 72, oziroma 56 dni za vozno kosovno blago in za vagonске naklade, ne računajo za vsakih začetnih 200 tarifnih kilometrov, temveč za celo vpoštevno vozno pot, tedaj se prištejejo brez ozira na daljavo tega pota in oddaljenosti oddajne od namembne postaje, enotno k dobavnim rokom, ki so določeni po § 70 želez. red.

Prodaja novih in starih conj. Ministrstvo vojne in mornarice, uprava oddelka za vojno opremo I v Nišu je razpisala na 4. maja t. l. v pisarni navedene uprave javno prodajo novih in starih conj (krp), suknenih, platnenih in usnjenih odpadkov. Interesenti dobe vsak delavnik v uradnih urah pogoje na vpogled v pisarni Uprave oddelka uprave vojne odece I v Nišu. Kavcija 10 % od skupne ponudene cene.

Nabava orodja, transmisjskega stroja, jermenov itd. Oddelek za mornarico ministrstva vojne in mornarice v Zemunu bo dne 27. aprila t. l. odalo ofertnim potom dobavo orodja, strojev, transmisij, jermenov itd. za ureditev delavnice. Vse podrobnosti so razvidne pri navedenem oddelku.

Nabava drv. Intendanca Donavske Divizijske oblasti razpisuje sledeče ofertne licitacije, ki se bodo vršile v njeni pisarni za nabavo drv, ki bodo služile kritju potreb beograjske garnizije l. 1921-22, in sicer na dan: 21. aprila

t. l. 15.000 kubičnih metrov, 23. aprila t. l. 15.000 kubičnih metrov, 25. aprila t. l. 15.000 kubičnih metrov. Ponudbe s kolekom 10 din. se pošlje navedeni intendanci v zapečateni kuverti. Kavcija 10 odstotkov. Pogoje se zamore zvedeti v navedeni intendanci vsak delavnik med uradnimi urami.

Nabava platna, kožuhov in alum. čaš. Uprava Požarevačke kaznilnice razpisuje na dan 1. maja t. l. ofertno licitacijo, ki se bo vršila navedenega dne dopoldne in popoldne in sicer za: 10.000 metrov ameriškega platna, 12 komadov ovčjih kožuhov in 1000 komadov alum. poreij. čaš. Licitacija se bo vršila med 8. in 11. ter 14. in 17. uro. Kavcija 10 odstotkov. Z 10 dinarji kolekovana ponudba z nadpisom »ofert«, naj se vpošlje navedeni upravi.

Razno.

Zlato v Banatu. Rumunski listi poročajo, da je pri Mehadiu v Banatu najdeno zlato. Osnovala se je delniška družba s kapitalom 5 milijonov lejev, ki bo eksploatirala rudnike.

Novi motorni vagoni v Nemčiji. V Kielu so začeli izdelovati novo vrsto motornih vagonov, ki vozijo s pomočjo benzola. V vagonu je prostora za 42 oseb. Taki vagoni bodo služili za intenzivnejše izkoriščanje železniških prog v lokalnem prometu.

Almanah Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca. Z odobrenjem predsedništva ministrskega sveta izide maja ali junija meseca obširen »Almanah Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca«, sestavljen po uradnih podatkih vseh ministrstev in ob sodelovanju uglednih oseb iz cele kraljevine. Obsegal bo v velikosti 24-30 cm okoli 800 do 1000 strani. Knjiga bo velikega informativnega pomena in pripomore k pravilnemu poznanju naše kraljevine v tu- in inozemstvu. V Almanahu bodo popolna slika kraljevine, zgodovinski, geografski, kulturni, finančni, trgovski in industrijski podatki, seznam društev, časopisov, vseh velikih finančnih, industrijskih in trgovskih podjetij in mnogi drugi važni in potrebni podatki. Naslovi in pregledi bodo tiskani v štirih jezikih. Za vsako tujo državo bo v Almanahu seznam tvrdk, ki so v kupčijski zvezi z našo državo. Cena Almanahu bo v mehki vezavi 100 dinarjev, v trdi vezavi 125 dinarjev. Naslov glavnega uredništva je: Novi Sad, trgovačko-zanatlijska komora. Podrobne podatke, zlasti tudi v pogojih za uvrstitev inseratov v knjigo, je moči vpogledati pri Trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, ki sprejema tudi naročila na knjigo.

Tržna poročila.

Trg.

Ljubljana. Meso K 38—40 kilogr., jajca K 1'60 do 1'80 komad, moka 0 17'50 kg, mleko K 6.

Živina.

Ljubljana. Živa teža 1 kg 20 do 21 kron.

Špecerijsko blago.

Zagreb. Kava Portorico I kg 88 K, Santos 60 K, Biser 76 K, Guatemala, zelena 66 K, Rio 52 K, žgana 80 kron. Frankova kava 22 K, sladkor v kockah 52 K, kristalni 47 kron, Kandis sladkor 85 K, riž I. vrste 22 K, II. vrste 17 kron, ječmenova kaša 11 K, moka 0 16 50 K, št. 2 15'50 K, št. 6 13 K, čaj Peccorange 90 K, poper celi 45 K, stolčeni 80 kron, mak 27 K, vanilija najfinjša 750 kron, vanilin sladkor 150 K, lavorov list 16 K, paprika sladka 100 K, polsladka 88 K, dateljni 45 K, rozine 55 K, gumi arabik. 80 K, dalmatinske smokve 24 K, mandelni 85 K, lešniki 90 kron, suhe slive 19 K, pekmez 18 K, marmelada 48 K, bomboni fini, mešani 68 K, Milo Arrow. amerik. kom. 10'50 K, Harris angl. 15 K, Sokol kg 30 K, stear. sveče kg 64 K, parafin 50 K, olje fino 66 K, kis 80 % 80 K, grenka sol 10 K, vinska kislina 300 K, modra galica 98 % 24 K, zelena galica 10 K, kreda 30 K, kolofonija 35 K, želatina 4'40 K, petrojev 35 kron, borax 60 K, karbid 13 K.

London. Čaj: po lb Indian common leaf 5. d.

London. Kakao: po cwt. Accra na potu 38 f. št. Trinidad skladišče 67 f. št.

Kakao. London. Po cwt. šiling.: Accra na potu 38, Trinidad skladišče 67.

Hmelj.

Žatec, dne 7. 4. 1921. O hmeljski kupčiji se ne dá kaj novega poročati. Pri slabem povpraševanju tu in na kmetih kupilo se je nekaj hmelja po 1500—1800 č. K za 50 kg. Situacija je ista kot minuli teden. Hoče li kdo kupiti hmelj, zglesi se takoj mnogo prodajalcev; kupuje se pa le prima blago po 1700—1800 č. K. Slabo blago se sploh kupuje le po znižani ceni. Razpoloženje mirno — cene padajoče.

Volna.

London. Australian medium greasy, combing 15 d, Lincoln wether 9 d.

Kože.

Nemčija (Stuttgart). Volovska 30—49 funtov M 9'30, 50—59 funtov M 9'75, čez 80 funtov M 8'55, telečja M 17.

Francija. Krzno: Gorska kuna 150 fr. komad, navadna kuna 100 fr., lisca 30 fr., jazbec 15 fr. komad.

Glava.

Nemčija. Kravji repi, prani 20—25 mark po kg, konjski repi povezani 50 do 60 mark, konjska griva 15 do 20 m., konjska dlaka, zmešana 20 do 30 mark, svinjske ščetine 8—12 m. po kg.

Borza.

13. aprila.

Zagreb, devize: Berlin 227'50 do 229, Rim 660 do 662, London 560 do 562, Newyork, kabel 142 do 143, ček 139'50 do 140'50, Praga 198 do 199, Švica 2425 do 2500, Dunaj 23'25 do 23'55, Pariz 1013 do 1015, Budimpešta 51 do 51'50. Valute: dolarji 138'50 do 139, avstrijske krone 23 do 23'50, rublji 75 do 80, češke krone 190, franki 1015, napoleonorji 475 do 477, marke 226 do 228, leji 209 do 211, lire 645 do 660. Blagovna borza: koruza franko vagon Zagreb 455, moka nularica franko vagon Zagreb 1560, št. 2 1460 K.

denar blago
Ljubljanska kredit. banka 925 —
Jadranska banka 2000 2100
Ljublj. strojne tov. in liv. 950 —

Beograd, valute: dolarji 35 do 35'10, funti 137 do 138, franki 242 do 250, lire 160 do 162, leji 53 do 53'50, levi 42'50 do 43, marke 56'50 do 57'50, češke krone 47 do 48, avstrijske krone 6 do 6'10, napoleonorji 117 do 119. Devize: London 140 do 140'50, Pariz 253 do 256, Ženeva 618 do 620, Solun 260 do 265, Praga 49 do 49'50, Dunaj 5'90 do 5'95, Berlin 57'25 do 57'50, Milan 163 do 165.

Dunaj, devize: Curih 10 875 do 10'925, London 2480 do 2500, Milan 2915 do 2935, Newyork 635 do 639, Zagreb 441 do 445, Beograd 1760 do 1780. Valute: marke 1007 do 1013, švicarski fr. 10'825 do 10'875, dinarji 1752 — 1772, dolarji 629 do 633, čehoslovaške krone 879 do 885.

Avstr. kronska renta 100'—
„ majska renta 100'—
Ogrska kronska renta 260'—
V. avstr. vojno posojilo 80'—
Turške srečke 3800'—
Avstr. kred. zav. za trg. in ind. 1695'—
Anglobanka 1760'—
Bankverein 1323'—
Länderbank 2920'—
Avstro-Ogrska banka 4840'—
Bosanska zemaljska banka 1450'—
Živnostenska banka 3641'—
Državne železnice 4840'—
Lombarde 2830'—
Alpinz-Montan 6980'—
Praška železna industrija 13350'—
Trboveljska premogokopna 4420'—
Leykam, papirnica 9600'—
Zenica-železo 9780'—
Kranjska železna industrija 9000'—

Praga, devize: Berlin 115'25 do 116'75, Milan 331 do 333, Pariz 512'50 do 515'50, London 281'50 do 284'50, Beograd 202 do 204, Dunaj 11'45 do 12'45, Zagreb 50'25 do 51'25. Valute: dinarji 193 do 195, angleški funti 279'50 do 281'50, italijanske lire 328 do 330, nemške marke 115'25 do 116'75, avstr. krone 11'45 do 12'45.

Curih, devize: Berlin 9'325, Newyork 577'50, London 22'64, Pariz 41, Varšava 0'70, Milan 27, Praga 8'05, Budimpešta 2'15, Zagreb 4'10, Dunaj 175, avstrijske krone 1.

Ivan Jelačin
Ljubljana.
Veletrgovina s špecerijskim in kolonijalnim blagom.
Točna in solidna postrežba.

Prva jugoslovanska tovarna tehtnic
Ivan Rebek, Celje

dobavitelj državne in južne železnice v Jugoslaviji, se priporoča za mnogobrojna naročila. Cene zmerne, postrežba točna.

Firnež dvakrat kuhan, najb. kakovosti in mrzlo prešano laneno olje po dnevni, jako zmernih cenah nudi
Zadruga olja in firneža
reg. z. z o. z.
Medvode, Slovenija.

PNEUMATIKA
za kolesa in automobile
EN GROS - EN DETAIL.

Najceneje.

J. Gorec, Ljubljana
Gospodarska cesta št. 14.

Fr. Brumat
Ljubljana
Mestni trg št. 25, I. na tr.
Manufaktura in tkanine.
!!! Konkurenčne cene. !!!
118 52-16

Ugodna prilika.
Zaradi preselitve nudim trgovcem razne šolske, pisarniške in druge papirne potrebščine po izdatno znižani ceni. Posebno velika zaloga je pisarniškega papirja v mapah in kasetah, ter kuvertov razne velikosti.
Šolski zvezki, trgovske knjige in drugi papirni izdelki domačega izvora vedno v zalogi.

Vilko Weixl
knjigarna, veletrgovina papirja in knjigoveška industrija
MARIBOR, Glavni trg 22.

Najceneje in dobro kupite
bencin
petrolej
strojno olje
tovot-mast
karbolinej
kolomaz
pri **Dravogradski rafineriji mineralnega olja**
MARIBOR.

Jadranska montanska družba, d. z. o. z. Ljubljana
Zvonarska ulica 5 (S).
Telefon 9. - Brzjavni „Montana“
Import. Eksport.

Prodajamo in kupujemo na debelo:
Vse vrste kovin, rudnin in kemikalij ter vse industrijske izdelke, spadajoče v rudarsko, fužinarsko in kemijsko stroko.

A. & E. SKABERNE
Ljubljana, Mestni trg 10
Veletrgovina z manufakturo in pleteninami
Priporoča
SVOJO VELIKO ZALOGO ŽENSKIH, MOŠKIH IN OTROČJIH NOGAVIC.
K bližajoči se seziji različne **FLORASTE NOGAVICE**, daje večje partije otročjih **PATENT NOGAVIC** v črni, rujavi in beli barvi. Pismena naročila se odpošiljajo z obratno pošto.

Erjavec & Turk
PRI „ZLATI LOPATI“
trgovina z železino in cementom
Ljubljana, Valvazorjev trg 7
preje Hammerschmidt (Mühleisen) nasproti Križanske cerkve.

Specerijska in delicatna trgovina na debelo
T. Mencinger
Ljubljana
Resljeva cesta št. 3. — Sv. Petra cesta št. 35.
Zaloga: vin, salam, likerjev, mineralnih vod.
13, 20-20

Cinkovo pločevino in cinkov prah
po znižani ceni nudi
Državna cinkarna, Celje
Proda se večja možina priznana dobrega kamniškega mizarskega kleja
Ponudbe z vzorci daje tvrdka
Ant. Stergar, Kamnik.

IVAN JAX IN SIN
LJUBLJANA, DUNAJSKA CESTA 15.

Šivalni stroji in stroji za pletenje
Izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linču.
Ustanovljena leta 1867.
Vezenje poučuje brezplačno.
Pisalni stroji „Adler“
Ceniki zastoj in frauko. Zloženo zložene cene!
Kolesa iz prvih tovarsn. - Dörkopp, Styria, Wafflerad. 16, 5-5

Papir uradni, trgovski, pisarni, ovojni, svileni, prepisni, ogljeni itd., **pisarniške in šolske potrebščine**, kuverte, vse vrste **umetniške razgled ice** kupite najceneje pri tvrdki
IVAN GAJŠEK
Papirna trgovina - Ljubljana
Sv. Petra c. 2, poleg Prometne banke.
Na drobno. Na debelo.

„ORIENT“
družba z o. z. preje
Brata Eberl in Jančar & Co.
Ljubljana - Miklošičeva c. 4.
nasproti hotela „Union“.
Lastni izdelki oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja Velika zaloga kemičnih in rudniških barv, barv za umetnike, raznovrstnih čopičev, vseh potrebščin za slikarje in pleskarje.

Vsakovrstne
slamnike in klobuke
ima vedno veliko zalogo za gospode, dečke in deklice ter posebno izbiro najnovejših damskih modelov. **Franjo Cerar**, tovarna siamnikov
Stob, pošta Domžale pri Ljubljani.
Različne torbice (cekarje), različna stojala za cvetlice, predpražnike itd. — V popravila se sprejemajo različni stari klobuki in slamniki v Ljubljani pri tvrdki Kovčevič in Tršan, Prešernova ul. 5 na dv., vsako sredo in soboto.

Na debelo. Na drobno.
Leopold Pevalek
Ljubljana - Židovska ulica 4.
Trgovina s papirjem. Šolske potrebščine. - Razglednice.
106, 52-18
Na debelo. Na drobno.

TONE MALGAJ
stavber, pohištveni pleskar in ličar 16, 52-8
LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 6.
Zajamčeno predvojno blago za portale in prodajalne.

Večja množina prvovrstnih ameriških
moških čevljev
velikost 39-44
Chevroux in Box, z najboljšimi podplati se v množinah od 100 parov naprej ceno proda. - Dobava takoj - Vpraša se pri upravitelstvu lista.

Tel. št. 261 in 413. - Brzjavni naslov: „Banka“, Ljubljana. | Delniška glavnica 50,000,000 K. -- Rezervni z kladi 45,000,000 K.
Ljubljanska kreditna banka
LJUBLJANA, Stritarjeva ulica 2. se priporoča za vse v bančno stroko spadajoče posle.
Podružnice: Split, Celovec, Trst, Sarajevo, Gorica, Celje, Maribor, Borovlje, Ptuj, Brežice. | Prodaja srečke razredne loterije.

BALKAN

delniška družba za mednarodne transporte.

Brzjavni naziv: Špedbalkan.

6, 52-31

Ljubljana, Maribor, Beograd, Zagreb, Trst, Wien.

Špedicija vseh vrst. Sprejemanje blaga v skladišča. Zavarovanja in zavarovanja. Mednarodni prevozi. Selive s patent. pohištenimi vozovi na vse strani. Prvo ljubljansko javno skladišče spojeno s tirov južne železnice. - - - Carinska agentura javnih skladišč.

Ma največje domače špedicijsko podjetje v Jugoslaviji.

Priporoča se tvrdka

Josip Petelinc

Ljubljana, Sv. Petra nasip 7

**tovarniška zaloga
šivalnih strojev**

igel in posameznih delov za vse sisteme šivalnih strojev in koles, olje ter potrebščine za krojače, šivilje, čevljarje in sedlarje ter galanterijo na drobno in debelo.

Cene nizke! Postrežba točna!

VELETRGOVINA

Gregorc & Verlič

Ljubljana

priporoča

špecerijsko, koloni-
jalno blago in vsako-
vrstno žganje.

Konkurenčne cene — točna postrežba!

Brzjavni: GRELIČ.

Telefon interurb. št. 246.

Zahtevajte cenike!

Veletrgovina

A. Šarabon

v Ljubljani

priporoča

**špecerijsko blago
raznovrstno žganje**

moko

**in deželne pridelke
raznovrstno rudniško**22, 10-10 **vedo,**

Lasna pražarna za kavo

in mlin za dišave

z električnim obratom.

Ceniki na razpolago.

KASTELIC IN DRUG

trgovina s papirjem na veliko

LJUBLJANA

Miklošičeva cesta št. 61.

priporoča od svoje zaloge:

Trgovski, fini in srednje fini pisarniški, dokumentni in srednje fini koncept, barvan (Kouleur) in tiskovni papir, karton za dopisnice, pivnik. Celulozni, Havana (za mast) in navadni omotni papir. Pisarniški papir v kartonih in mapah, ter zavilke. Lepenke belo in rujavo.

Medić, Rakovec & Zankl, prej: A. Zankl sinovi.

Tovarna kemičnih in rudn. barv ter lakov.

Centrala: Ljubljana. D. z o. z. Skladišče: Novisad.

Brzjavni: Meraki Ljubljana.

Telefon: 64

Emajlni laki. Pravi firnež. Barva za pode.

Priznana najboljša in zanesljiva kakovost: barve za oblike, vse vrste barv suhe in olnate, mavec (Gips), mastenec (Federweiss), strojno olje, karbolnec, steklarski in mizarski klej, plekarski, slikarski in mizarski čopiči, kakor tudi drugi v to strako spadajoči predmeti.

»MERAKL«. Lak za pode. »MERAKL«. Linoleum lak za pode.

»MERAKL«. Emajlni lak. »MERAKL«. Brunoline.

Ceniki se začasno ne razpošiljajo!

Edina razprodaja vseh vrst
**specijalnega
mavca-gipsa**

Izvirnik:

Stanz, Kindberg, Semmering, Schottwien, Puchberg, Auserwiesen etc., nudi po najnižji ceni

iz svojih zalog

v Ljubljani, Osijeku, Novem Sadu, Zemunu

Kosta Novakovič

veletrgovina mavca

Ljubljana

Židovska ulica 1, I. nadstr.

Manufakturna trgovina
na drobno in debelo**J. KOSTEVC**

Ljubljana, Sv. Petra c. 4

priporoča veliko zalogo manufakturnega blaga po znižanih cenah

preproge**srbske domače****ročne industrije**

po ugodni ceni. V zalogi so še velikosti 45-45, 43/110, 64/136, 67/194, 102/158, 134/134, 136/204, 170/246, 210/274, 235/300, 272/304. 19, 11-11

Banka Makso Mautner, Zagreb

Brzjavni: Mautnerbanka. Gajeva ul. 1. - - - - - Telefon 5-62.

Giro-konto: Nar. banka SHS. - Ček-konto: Pošt. ček. urad Zagreb 33.018.

Izplačuje in daje čeke na Dunaj, v Prago, Trst, kakor tudi na druga inozemska tržišča po najugodnejši dnevni ceni. Izvršuje najkulantneje vse bančne in finančne posle. — Kupuje in prodaja efekte in valute najugodneje. — Prevezma vloge na tekoči račun, na daljši rok pod ugodnimi pogoji.

„Trgovinski List“

Zagreb, Gajeva ulica 1. - Telefon 5-62.

Edini strokovni list v Jugoslaviji, kateri prinaša popolnoma točen pregled zagrebške borze in hitre informacije o trgovini, industriji, denarstvu in prometu v Jugoslaviji in ostalih državah — Vsek trgovec, industrijalec in bankir naj oglašuje v njem in naj si naroči!

„Trgovinski List“Društvo lesnih trgovcev
dravske doline

v Mariboru

Aleksandrova cesta št. 45

kupi in prodaja

rezani in tesani les

v vsaki množini po dnevnih

cenah. 23, 52-30

Priporočam

šivalne stroje „Pfaff“

Šivanke za različne stroje.

„Puch“, „Waffenrad“ kolesa.

Gumiraztopilo in vse potrebščine za kolosarje.

Gumi za cepljenje trt in druge specialne predmete.

Pojasnila in prospekte za večja obrtna podjetja in šivalnice z motornim gonilom brezplačno.

IGN. VOK

Ljubljana, Sodna ul. 7.

Trgovcem popust.

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

LJUBLJANA

Šelenburgova ul. 1

Interesna skupnost s Hrvatsko eskomptno banko in Srbsko banko v Zagrebu.

Kapital 20.000.000 K. - Rezerve okrog 6.000.000 K.

Brzjavni naziv: ESKOMPTNA. - Telefon interurb. št. 146.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje.

Denarne vloge. - Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut. - Eskompt menic, faktur, terjatev. - Akreditivi. Borza.

POZIV

na podpisovanje delnic!

Da se osvobodimo inozemske uvozne, izvozne in posredovalne trgovine in tujih uvoznikov, izvoznikov in posredovalcev ter njihovega nepotrebne dela in zasluzka, si ustanovimo

lastno veliko nakupovalno družbo

Slovensko trgovsko delniško družbo

v Ljubljani

katera bo s svojimi velikimi gmotnimi in duševnimi sredstvi v stanu nam preskrbovati vse blago po prvotnih cenah naravnost iz prvih virov in prodajati pridelke in izdelke našega poljedelca in proizvajalca naravnost inozemski veletrgovini in konzumentu.

Na podlagi odobrenja ministra za trgovino in industrijo z dne 4. februarja 1921, št. 499, konces. listina od delka ministr. za trgovino in industrijo v Ljubljani z dne 31. marca 1921, št. 2309 se daje v podpis

5 milijonov kron delniške glavnice

razdeljene v 12.500 na prinosca se glasečih delnic po 400 K.

Prijave sprejemajo: Trgovska zadruga r. z. v Ljubljani, vsi Trgovski gremiji in zadruga v Sloveniji, Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani, Jadranska banka v Ljubljani, Slovenska eskomptna banka v Ljubljani in vse njih podružnice.

Podpisovanje se vrši do 20. aprila 1921

ter se bodo izdajale delnice v izvodih po 1, 5 in 25 delnic skupaj.

Znesek delnic po 400 K za kos in za kritje raznih stroškov pri izdaji delnic po 40 K na vsako delnico je takoj plačati pri podpisnem mestu oziroma nakazati Slovenski eskomptni banki v Ljubljani.

Odbor ima pravico svobodno odločati o dodelitvi delnic.

Opozarjamo podpisovalce, da vsak jamči le z zneskom delnice ter ni nikakega nadaljnega jamstva zvezanega s podpisom delnic pri delniški družbi.

Komur je mar lastna gmotna korist, naša gospodarska neodvisnost od inozemske, nam tuje posredovalne trgovine, bo pristopil kot delničar k naši družbi, za koje uspevanje so dani vsi pogoji.

Upoštevajte, da more le velika in gmotno močna organizacija kupovati naravnost iz prvih virov brez tujih posredovalcev in njihovega zasluzka.

Upoštevajte, da leži prvi in glavni dobiček trgovca v nakupu. Le ugodni nakup omogoča konkurenco v prodaji.

Podpisujte torej delnice naše

„Slovenske trgovske delniške družbe v Ljubljani“.

LJUBLJANA, dne 7. aprila 1921.

Za pripravljalni odbor:

Ludovik Smole l. r.,
trgovec v Sevnici.

Trgovska zadruga r. z. z o. z. v Ljubljani
Viktor Meden l. r. **Fran Zebal** l. r.
trgovca v Ljubljani.

Ivan Kostevc l. r.,
trgovec v Ljubljani.